

YTTRANDE
2015-08-03

Kulturdepartementet,
103 33 Stockholm

Betänkandet Framtidens filmpolitik, Ds 2015:31.

Inledning

Swedish Animation and Visual Arts (i fortsättningen förkortad till SAAVA) är en ideell förening som vänder sig till alla som arbetar med, utbildar sig inom eller har ett intresse för animation och rörlig bild. SAAVA bildades 2008 och arbetar för att stärka, samla och synliggöra svensk animation på en rad olika områden.

Sammanfattning

SAAVA välkomnar att svensk filmpolitik nu överger finansiering via filmavtalet för att i stället övergå till statlig finansiering. Vi hoppas att detta innebär ökade medel till svensk film.

Animation är en mediaform som riktar sig till alla åldrar och genom avsaknad av språkbarriär och längre livslängd än vanlig spelfilm har stor möjlighet till internationell spridning, exportintäkter och nya arbetstillfällen.

Vi konstaterar att animerad film nämns ett flertal tillfällen, vilket vi glädjs åt, men vi skulle vilja se en tydligare satsning. Vid en internationell jämförelse är Svensk animationsbransch liten, trots att kompetens och professionalitet finns.

Stimulans i form av riktade medel skulle behövas för att lyfta svensk animation.

Animation i dess olika uttryck utgör en naturlig del i det framväxande filmlandskap vi står inför.

I vårt yttrande kommer vi enbart att ge synpunkter på avsnitt 9.

9. Filmpolitikens inriktning och utformning

9.3.1 Utveckling och kontinuitet

Utveckling

Att framtidens filmstöd lägger ökade resurser på utveckling är glädjande, liksom att experiment, utveckling och innovation uppmuntras. Animation gränsar till områden som speldesign, konvergerande medier och andra nätbaserade plattformar och kommer därför att spela en central roll i framtidens filmlandskap där de konstnärliga och tekniska gränserna ständigt omprövas och förändras.

Kontinuitet och utveckling inom branschen

Inom animationsbranschen har många mindre och medelstora bolag under senare år sett sig tvingade att avveckla sin produktionsverksamhet på grund av bristande lönsamhet, även om filmerna mottagits väl av biopubliken eller haft sin publik i andra visningsformer. Det är en oroande tendens.

Det företagsstöd som finns tycks inte avpassat för mindre produktionsbolag i animationsbranschen där några missade projekt kan göra att hela verksamheten äventyras. Kunskap om den animerade filmens speciella förutsättningar och kostnader saknas ofta hos både producenter och filmkonsulenter.

Vi hoppas att ovanstående beskrivning av de mindre bolagens situation beaktas i det vidare arbetet med kontinuitet och utveckling inom filmbranschen. Vidare utgår vi från att det viktiga stödet till oberoende produktionsbolag bibehålles och gärna utökas till att omfatta fler bolag. Även det särskilda producentstödet bör vara kvar som ett incitament för enskilda producenter.

En intressant tanke i utredningen är att film som värderas högt i andra visningsfönster än biografen, till exempel genom festivalvisningar och genom institutionella visningar, skulle kunna erhålla någon form av kvalitetspremie, ett så kallat referensfilmstöd. Det är vi positiva till.

Talanger, utbildning och kompetensutveckling

Även på animationssidan har nya utbildningar tillkommit, däribland Berättande animerad film på Stockholm dramatiska högskola, Sörängens folkhögskola i Nässjö samt Diagonalakademin i Stockholm. Ett animationsnätverk har bildats mellan svenska animationsutbildningar (www.animationsutbildningar.se)

Vi är positiva till att regeringskansliet vill utveckla samarbetet mellan bland andra de konstnärliga högskoleutbildningarna och filmbranschen och på så sätt stärka en professionell kompetensutveckling. Fortbildning för filmbranschen borde åter etableras i Sverige. Det gäller också fortbildning för yrken och funktioner inom den animerade filmen.

Talangutveckling är en viktig uppgift för regionala produktions- och resurscentrum, liksom på konstnärliga utbildningar. Om regeringskansliet och Filminstitutet vill stärka arbetet med detta ytterligare så vore det utmärkt.

9.3.2 Produktion

Förhandsstöd

Stöd till produktionen av värdefull film utgör själva navet i det svenska filmstödet där visning och distribution möjliggör mötet mellan film och publik. I utredningen framhålls att stödet huvudsakligen ska gå till spelfilm, dokumentärfilm, långfilm, kortfilm, novellfilm och animation ”för visning på biografer, spridning på dvd/bluray i tv och i digitala visningstjänster”. Det förtjänar att påpekas att animerad film kan ingå i alla format/genrer som nämns – plus en del andra blandformat.

Vi saknar ett klargörande om att produktionsstöden ska gå både till film för vuxna och till film för barn och unga.

Tydliga kvalitetskriterier bör utarbetas av Filminstitutet, vars uppdrag även blir att utforma beslutssystemet. Det håller vi med om.

Under en följd av år har filmkonsulenter fördelat produktionsstöden, dessförinnan var det jurygrupper. I dagens system kan man söka förhandsstöd för animerad film från alla konsulenter. Vilket som tanke är en god ide men som tyvärr kan innebära att den animerade filmen faller mellan stolarna.

Att utveckla ett regionalt resurscentrum till produktionscenter för animerad film skulle kunna var ett sätt koncentrera kompetens, skapa kontinuitet och förutsättningar för livfull produktion.

Marknadsbaserat stöd

Vi är nöjda med att det så kallade automatstödet nu tas bort. I utredningen föreslås i stället att ett flexibelt ”marknadsstöd” införs som utgår från en films publika potential enligt dansk modell. Det borde kanske införas på prov. Vi har inga synpunkter på detta.

Efterhandsstöd

Vi anser att det är viktigt att det publikrelaterade stödet PRS blir kvar med gynnsamma regler för barn- och ungdomsfilm och stödjer utredningens förslag. Däremot är vi tveksamma till att filmer med svenska originalmanus skulle gynnas.

Tanken att Filminstitutet kunde överväga exempelvis gynnsamma regler för animerad film för vuxna är självfallet något som SAAVA stödjer. Det är också viktigt att publika framgångar i andra fönster än biografvisning meriterar för PRS-stöd.

Utredningens förslag att marknadsstödet storlek blir beroende av vad som är kvar efter PRS-stödets utbetalning förefaller välmotiverat.

Spridning

Lansering

Vi stödjer förslaget om ett grundläggande lanseringsstöd kopplas till beslutet om produktionsstöd.

9.3.5 Filmkulturell verksamhet

Vi är eniga med utredningen om att en rad filmkulturella verksamheter ska stärkas. Först och främst bevarandet av vårt filmarv som måste digitaliseras för att vara tillgängliga för kommande generationer. Victor Bergdahls animerade filmer från 1915 och senare hör till de omistliga delarna av det svenska filmarvet som bör bevaras.

Vidare stöd till Film i skolan, publikarbete, visningsorganisationer och festivaler. Vi hoppas även att en svensk Animationsfestival ska kunna skapas. Stöd till import och visning av värdefull film är nödvändiga.

9.3.6 Internationalisering

Vi stödjer utredningen förslag till internationalisering och dess påpekande att Sveriges deltagande i olika internationella sammanhang är av stor vikt.

Vidare stödjer vi idén om att mindre organisationer som verkar i gränslandet mellan utveckling, visning och stimulans av export, ges långsiktigt hållbara förutsättningar.

Pär Berg
Ordförande